

Gymles kan veel beter

Gym is goed voor een kind. Toch lukt het maar niet om het goed te organiseren op de basisschool. De politiek bemoeit zich er steeds meer mee.

Tekst Richard Hassink

Beeld Joost Grol en Hollandse Hoogte

D

De gymles op de basisschool staat onder druk. Waar voor het voorgezet onderwijs een norm geldt van minimaal twee lesuren bewegingsonderwijs per week, heeft het primair onderwijs alleen de verplichting om het vak op te nemen in het curriculum. “Eén op de vijf basisscholen geeft slechts één gymles van zo’n 45 minuten per week”, zegt Cees Klaassen, directeur van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO).

De KVLO maakt zich al jaren hard voor meer bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Klaassen: “Door de digitalisering in de maatschappij en het onderwijs, bewegen kinderen steeds minder. Dat heeft een negatief effect op de motoriek.” Klaassen legt uit dat kinderen met een motorische achterstand minder plezier beleven aan bewegen, waardoor ze uit eigen beweging ook minder snel

gaan sporten. “Dat levert dan weer gezondheidsgevaaren voor de jeugd op. Denk alleen maar aan de toename van overgewicht en diabetes type 2 bij kinderen.” *Last but not least* noemt Klaassen het argument dat goed bewegingsonderwijs een positief effect lijkt te hebben op de leerresultaten van kinderen en de kans op verzuim en uitval vermindert.

Lesuren

Ook in ‘Den Haag’ zijn de voordelen van bewegingsonderwijs niet onopgemerkt gebleven. Vorig jaar januari stelde het ministerie van Onderwijs samen met de PO-raad een plan op om het bewegingsonderwijs op basisscholen een *boost* te geven. Voor scholen is er jaarlijks vijf miljoen euro extra om meer bewegingsonderwijs te organiseren. Groepsleerkrachten die hun bevoegdheid voor bewegingsonderwijs willen halen, kunnen een beroep doen op de Lerarenbeurs waar jaarlijks drie miljoen euro naar toe gaat. Dat moet uiteindelijk leiden tot minimaal twee lesuren bewegingsonderwijs op elke basisschool in Nederland in 2017, en waar mogelijk drie lesuren.

Tweede Kamerlid Michiel van Nispen (SP) gaat dat plan niet ver genoeg. “Ik wil minimaal drie lesuren bewegingsonderwijs op basisscholen in Nederland. Dat zou wat mij betreft ook wettelijk vastgelegd moeten worden, zodat je de onderwijsinspectie een instrument in handen geeft om daarop toe te zien.”

“Eén op de vijf basisscholen geeft slechts één gymles van zo’n 45 minuten per week.”

Van Nispen is bezig met een initiatiefwet die naar verwachting later dit jaar in de Tweede Kamer behandeld wordt. “Voor de PO-raad is een wettelijke verplichting een te grote stap”, zegt voorzitter Rinda den Besten, “we geven basisscholen graag de vrijheid die keuze zelf te maken.” Verder vindt de PO-raad drie uur bewegingsonderwijs een mooi streven, maar denkt de sectororganisatie dat veel scholen hier niet de financiële middelen voor hebben.” Van Nispen kent dat bezwaar. “Dat hoor ik ook in de Tweede Kamer. De SP wil daar extra geld voor uittrekken, al is het lastig daar een bedrag op te plakken.”

Wettelijke norm

Waarom vindt de SP een wettelijke norm eigenlijk nodig? Die is er voor andere vakken zoals taal en rekenen toch ook niet? “Dat klopt, maar bij bewegingsonderwijs kun je niet, zoals bij taal en rekenen, eindtermen vaststellen. Je kunt niet een tijd bepalen waarbinnen een leerling een touw omhoog moet kunnen klimmen. Ieder kind is weer anders. Dat is een extra argument om het in de wet op te nemen.”

In de initiatiefwet van de SP staat ook dat een gymles alleen maar door een vakleerkracht lichamelijke opvoeding gegeven mag worden, en niet door een (on)bevoegde groepsleerkracht. “Voor ons is een gymles het werk van specialisten en dat moeten we dan ook aan hen overlaten. Een groepsleerkracht die de leergang bewegingsonderwijs gedaan heeft, is dan weliswaar bevoegd maar niet per definitie geschikt.”

Cees Klaassen van de KVLO schaart zich volledig achter dat standpunt. “Wij vinden dat je met twee, drie lessen per week aan je eigen klas geen specialist bent. Dan zou je minstens 0,2 fte bewegingsonderwijs moeten geven en ingeschreven moeten staan in het lerarenregister als vakleerkracht bewegingsonderwijs. En dan zou je bij tijd en wijle ook bijgeschoold moeten worden.”

Rinda den Besten van PO-raad kan die gedachtegang niet helemaal volgen. “Natuurlijk heeft een vakleerkracht meer expertise, maar een groepsleerkracht die de leergang gedaan heeft, is gewoon gekwalificeerd om gym te geven. Voor rekenen hebben we ook geen wiskundigen voor de klas staan, en voor taal geen Neerlandici.”

Salto-scholen

Toch zijn er scholen die liever vakleerkrachten inzetten voor het bewegingsonderwijs. Zoals schoolbestuur Salto in Eindhoven dat in oktober 2015 acht jonge vakleerkrachten van de Fontys Sporthogeschool in dienst heeft genomen. Samen met de drie vakleerkrachten die al bij Salto werkten, geven zij de gymlessen op de 22 openbare basisscholen die onder het samenwerkingsverband vallen. “Wij vonden dat ons bewegingsonderwijs een kwaliteitsimpuls nodig had”, zegt projectleider Ien de Kock, tevens directeur van basisschool De Startbaan in Eindhoven. “Je kunt dan wachten tot de politiek er iets aan doet, maar dat wilden we niet.” Samen met Fontys Sporthogeschool werd een plan opgesteld dat erin voorziet dat alle leerlingen

Andrea Deelstra, marathonloper en gymleraar houdt zich tijdens haar lessen niet in, al loopt ze daarmee misschien weleens een risico voor haar topsportcarrière.

Juf op de Olympische Spelen

Zo veel mogelijk actie en zo min mogelijk stilzitten, met veel uitdaging en plezier. Dat kenmerkt de lessen lichamelijke opvoeding die Andrea Deelstra (30) geeft op een aantal scholen in Gelderland. Deelstra is een van de bekendste gymleraren van Nederland. Dat werd ze toen ze zich in september tijdens de marathon van Berlijn met een tijd van 2.26.46 kwalificeerde voor de Olympische Spelen in Rio de Janeiro. Een topsporter zal waarschijnlijk vroeger heel goed bewegingsonderwijs gehad hebben op de basisschool. “Nou, niet echt”, zegt Deelstra. “We kregen eigenlijk altijd gymles van de groepsleerkracht. Vaak had ik het gevoel dat we met een balspelletje bezig werden gehouden, meer niet. We leerden heel weinig. Voor mij was dat heel jammer, want ik had als kind al de drang om mezelf te verbeteren en ergens de beste in te zijn.” Deelstra haalde zelf in 2006 haar diploma aan de lerarenopleiding lichamelijke opvoeding in Groningen en werkt sinds 2011 als zpp'er voor de Gelderse Sport Federatie. Behalve het verzorgen van fit-testen en het adviseren over gezond en bewegen bij diverse organisaties staat ze ook regelmatig voor de klas, vooral in het primair onderwijs. “Ik vind het heel belangrijk dat kinderen bewegingsonderwijs krijgen van iemand met veel kennis van sport, bewegen, het menselijk lichaam en de motoriek van kinderen in verschillende leeftijdsfases. Een vakleerkracht heeft die kennis en expertise in het algemeen meer dan een groepsleerkracht, die heeft zich tijdens zijn opleiding daar niet voor niets vier jaar in gespecialiseerd.”

Deelstra kan het niet laten zelf altijd mee te doen tijdens de gymles, al loopt ze daarmee misschien weleens een risico voor haar topsportcarrière. “Ik hou me niet in. Als je dat wel zou doen, loop je misschien wel meer kans op een blessure.” Sommige leerlingen weten dat ze een topatlete is. “Dan vragen ze me of ik kan laten zien hoe hard ik kan lopen.” Dat bewaart ze het liefst voor de Olympische marathon in Brazilië later dit jaar. Haar verwachtingen? “Tja, dat ligt ook aan de progressie die ik nog kan maken, maar ik hoop op een plek bij de beste 15.”

**Basisschool
De Startbaan in
Eindhoven werkt met
Vakleerkrachten in de
gymles.**

minstens één uur les krijgen van een vakleerkracht. De nieuw aangestelde vakleerkrachten worden op hun beurt continu inhoudelijk bijgeschoold door Fontys. Daarnaast lopen studenten van de lerarenopleiding stage. De Kock ziet na drie maanden al grote verschillen. “Met alle respect voor de bevoegde groepsleerkrachten die het voorheen deden... het is echt veel beter dan het was. De intensiteit van bewegen is toegenomen, de kwaliteit van de les is verbeterd en je ziet dat leerlingen meer durven dan voorheen. En de groepsleerkrachten zijn blij dat ze zich kunnen concentreren op de andere vakken.”

Extra geld

Alhoewel De Kock een groot voorstander is van drie uren bewegingsonderwijs, ziet ze wel wat beren op de weg. “Voor meer gym is extra geld nodig. Sowiezo moet je zo’n derde uur aan de bestaande lestijd hangen, anders zou het ten koste gaan van het andere onderwijs. We zijn nu bezig om zorgverzekeraars voor ons project te interes-

seren. Hopelijk willen zij erin investeren in zodat we de extra personeelskosten en de kosten van huur van de gemeentelijke sportfaciliteiten en het vervoer naar de sportzaal kunnen dragen.”

De Kock ziet daarvoor ook een praktische, kostenneutrale oplossing. “Bewegingsonderwijs hoeft niet altijd gegeven te worden in een gymzaal. Dat kan ook op het schoolplein, of bij slecht weer desnoods in de klas.” Volgens Den Besten van de PO-raad is dat voor veel scholen geen reële optie. “Klaslokalen staan vaak al bomvol en schoolpleinen zijn, vooral in stedelijke omgevingen, veelal niet groot genoeg. Bovendien zijn scholen meestal niet verzekerd voor het geven van onderwijs in de buitenlucht.”

KVLO-directeur Klaassen hoopt dat veel basisscholen het voorbeeld van de Salto-scholen in Eindhoven gaan volgen én dat de initiatiefwet van de SP brede steun krijgt in de Tweede Kamer. “We hebben in Nederland een overschot aan vakleerkrachten. Als de wet er doorkomt, zijn we in een klap van die werkloosheid af.” De jaarlijkse drie miljoen voor de Lerarenbeurs waarmee groepsleerkrachten hun bevoegdheid kunnen halen, werkt volgens Klaassen precies de andere kant op. “Scholen zullen dan misschien een groepsleerkracht met bevoegdheid verkiezen boven een vakleerkracht, omdat dat vaak makkelijker te organiseren is. Maar uiteindelijk gaat het er om dat kinderen motorische vaardigheden aangeleerd krijgen en dat ze leren genieten van bewegen. Dat moeten we nooit uit het oog verliezen.” ■

**Bewegings-
onderwijs kan ook
op het schoolplein
of bij slecht
weer desnoods
in de klas**

(advertentie)

Ruimte om te leren

Stichting Talent Westerveld is het bestuur van 9 openbare basisscholen in de gemeente Westerveld. OBS De Singelier in Diever wordt door 140 leerlingen en OBS Ten Darperschoele in Wapse door 50 leerlingen bezocht.

Stichting Talent Westerveld
Drift 1a, 7991 AA
DWINGELOO
info@talentwesterveld.nl
www.talentwesterveld.nl

Stichting Talent Westerveld
is per 1 augustus 2016 voor het onderwijsteam OBS De Singelier en OBS Ten Darperschoele op zoek naar een

Directeur Onderwijsteam m/v
(wtf 1,0 en salarisschaal DB)

Wij zoeken een **Talent-directeur** die:

- in het bezit is van de Master Educational Leadership of bereid is de opleiding te volgen;
- zichtbaar is voor beide scholen;
- het team kan inspireren, motiveren en meenemen in veranderingsprocessen;
- open, transparant en constructief communiceert;
- voorstander is van openbaar onderwijs.

Voor een uitgebreide functieomschrijving verwijzen wij u naar onze website.

Meer informatie: dhr. J.H. Scholte Albers (directeur bestuurder)
06-54336640

Uw reactie (met cv) ontvangen wij graag uiterlijk vrijdag 27 februari 2016 t.a.v. mev. A. Bakker Drift 1a, 7991 AA DWINGELOO of per e-mail: a.bakker@talentwesterveld.nl

BGV ZOEKT VERSTERKING

Het bestuur van de Belangenroep Gymnasiale Vorming zoekt twee nieuwe bestuursleden om te helpen de stem van het gymnasiale onderwijs nog krachtiger te laten horen. We zoeken docenten (beslist niet per se classici) en/of schoolleiders met grote affiniteit met gymnasiaal onderwijs.

Portefeuilles: algemeen en IT/websitebeheer.
Meer informatie: <http://bgv.aob.nl/over-bgv/>
Reacties naar secretariaat.bgv.aob@kpnmail.nl

